

N:r 394.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag i fråga om antalet av vissa befattningar vid telegrafverket m. m. given Stockholms slott den 25 april 1919.

Under återopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över civil-ärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att beträffande sådana befattningar vid telegrafverket, vilkas antal enligt avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens välfallenfallsverk skall fastställas av Kungl. Maj:t och riksdagen, från och med den 1 juli 1920 bestämma detta antal på sätt angives i den vid statsrådsprotokollet fogade förteckning.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas.

GUSTAF.

Axel Schotte.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25
april 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
LÖFGREN.
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Schotte, anförde:

Vid framläggande av det förslag till gemensamt avlöningsreglemente för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, som Kungl. Maj:t tidigare denna dag beslutit underställa riksdagen, har jag haft tillfälle att, vad telegrafverket vidkommer, i korthet redogöra för vissa frågor av organisatorisk natur, i den mån sådant varit nödvändigt för bedömande av behovet av nya befattningsgruppers inrättande samt för frågan om befattningarnas placering å löneskalan.

Jag ämnar nu underställa Kungl. Maj:t frågan om antalet av de befattningar, beträffande vilka avgörandet i sådant hänseende enligt det föreslagna avlöningsreglemen-

tet tillkommer Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt; och kommer jag därvid att något utförligare behandla vissa av telegrafstyrelsen och kommunikationsverkens lönekommitté väckta organisationsförslag, i vad de avse nämnda befattningar.

I skrivelse den 4 oktober 1918 till lönekommittén har telegrafstyrelsen framlagt förslag i fråga om de organisatoriska förändringar, som styrelsen ansett böra underställas 1919 års riksdag eller i övrigt komma till beaktande i samband med fullgörandet av kommitténs uppdrag.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 november 1918 har telegrafstyrelsen sedermera framlagt förslag om inrättande av åtskilliga nya befattningar vid telegrafverket.

Sedan denna framställning remitterats till kommunikationsverkens löne-kommitté, har kommittén med skrivelse den 20 december 1918 överlämnat yttrande och förslag beträffande vissa organisationsförhållanden vid telegrafverket.

Till följd av remiss har telegrafstyrelsen därefter den 31 december 1918 avgivit yttrande i ärendet.

Lönekommittén har även haft att behandla åtskilliga från personalorganisationer eller tjänstemannagrupper vid telegrafverket till kommittén riktade framställningar av mer eller mindre framträdande organisatorisk innebörd.

Slutligen har telegrafstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 mars 1919, med hänvisning till styrelsens ovanberörda skrivelse den 22 november 1918, närmare angivit det behövliga antalet befattningar, beträffande vilka avgöranderätten härutinnan tillkommer Kungl. Maj:t och riksdagen. Därvid har någon ändring ej ifrågasatts beträffande de i 1 § 1 mom. och 42 § av avlöningsreglementet upptagna arvodesbefattningarna, generaldirektör och chef, verkstadsdirektör och telegraftullmäktige.

Innan jag övergår att behandla det föreliggande förslaget till förändrad organisation av telegrafverket, anhåller jag att i korta drag få redogöra för telegrafverkets nuvarande organisation, så vitt det kan vara erforderligt för bedömning av omorganisationförslaget.

Den centrala förvaltningen, telegrafstyrelsen, utgöres av en generaldirektör och chef samt fyra byråchefer, vilka förestå administrativa byrån, linjebyrån, trafikbyrån och den från och med år 1919 på ordinarie stat uppförda radiobyrån. En av byråcheferna är förordnad att vara generaldirektörens ställföreträdare. Enligt den för styrelsen den 11 oktober 1907 fastställda instruktionen bestämmes fördelningen av ärendena mellan byråerna av generaldirektören i arbetsordningen, och gäller härutinnan för närvarande, att

**Telegrafverkets
nuvarande
organisation.**

till administrativa byråns handläggning höra huvudsakligen ärenden rörande verkets organisation, uppborås-, kassa- och räkenskapsärenden, pensionsärenden, revisionsärenden, statistiska ärenden, författningar angående telegraf- och telefonväsendet, instruktioner för underlydande myndigheter, telegramtaxeärenden, reklamationsärenden, alla ärenden angående telegraf- och telefonförbindelserna med utlandet jämte därtill hörande taxefrågor, styrelsens årsberättelse och tryckta cirkulär, arkivärenden, juridiska ärenden samt de övriga ärenden, som icke tillkomma övriga byråers handläggning;

till linjebyråns handläggning höra huvudsakligen följande grupper av ärenden, nämligen egentliga linjeärenden, varmed förstås bygandet och underhållet av linjer och nät för telegraf- och telefontrafiken samt arbetsplan för arbetena och frågor angående linjepersonalen, stationsbyggnads- och konstruktionsärenden, varmed avses uppgörandet av förslag till större stationsinredningar samt till nya växelbord, apparater m. m., ärenden angående telegrafverkets fastigheter, förrådsärenden jämte frågor om inköp av materiel och inventarier samt ärenden angående telegrafverkets verkstad;

till trafikbyråns handläggning höra huvudsakligen telefon- och telegraftrafikärenden, telefontaxeärenden, ärenden angående trafikpersonalen, telegrafverkets undervisningsväsen, redaktionen av rikstelefonkatalogen samt mobiliseringsärenden;

till radiobyråns handläggning höra alla ärenden, som beröra radioväsendet, inklusive radiostationers byggnad och underhåll.

För vissa i instruktionen närmare angivna ärendens behandling förstärkes telegrafstyrelsen med två telegraftullmäktige.

Ä administrativa byrån äro anställda tre byråtjänstemän av högre grad, nämligen sekreteraren såsom föreståndare för byråns kansli och tillika byråchefens närmaste man och ställföreträdare, sekreteraren och aktuarien, vilken förestår utrikesavdelningen med den därunder lydande utländska kontrollavdelningen, vars chef är en byråtjänsteman av lägre grad, samt kamrern, vilken är föreståndare för kamrere- och huvudkassakontoret, varå är anställd en huvudkassör, som är byråtjänsteman av lägre grad. Därjämte finnas å byrån en ombudsman, en statistiker samt fem revisorer, alla tillhörande den lägre byråtjänstemannagraden, ävensom två extra ordinarie byråtjänstemän, assistenter och telegrafister av 2:a lönegraden samt kvinnliga kontorsskrivare.

Linjebyråns personal utgöres av, förutom byråchefen samt en telegrafist av 2:a lönegraden ävensom kvinnliga kontorsskrivare:

å den egentliga linjebyrån, där jämväl verkstadsärendena handläggas: en byråingenjör, en sekreterare och en för handläggning av vissa sociala ärenden anställd kamrer, alla tillhörande den högre byråtjänstemannagraden, en linjeingenjör och tre byråtjänstemän av lägre grad, därav en notarie, ävensom en extra ordinarie byråtjänsteman,

å stationsbyggnads- och konstruktionsavdelningen: en byråingenjör, tillhörande högre byråtjänstemannagraden, en ordinarie och en extra ordinarie linjeingenjör samt en ingenjörsassistent jämte ett antal manliga ritare ävensom arbetare,

å fastighetsavdelningen: en arkitekt och en byggnadskontrollant, båda å extra stat, varjämte tillfälligt biträde av arkitekter anlitas för varje särskilt större byggnadsföretag,

å hufvudförrådet: en förrådsintendent, som är byråtjänsteman av högre grad en byråtjänsteman av lägre grad, två extra ordinarie byråtjänstemän, en assistent av 2:a lönegraden och två extra ordinarie tjänstemän,

å den under den egentliga linjebyrån hörande, men mera självständiga provningsanstalten: en professor (vakant) samt två ordinarie och en extra ordinarie linjeingenjör, en assistent av 2:a lönegraden samt en reparatör.

Under chefen för trafikbyrån lyda:

den egentliga trafikbyrån med en byråkontrollör, tillhörande den högre graden byråtjänstemän, en kontrollör av 1:a lönegraden, en kontrollör av 2:a lönegraden, en telegrafist av 1:a lönegraden samt telegrafister av 2:a lönegraden,

telegrafverkets undervisningsanstalt, som förestås av en byråtjänsteman av högre grad, varjämte såsom lärarkrafter anlitas biträde av ingenjörs- och trafikpersonal,

katalogredaktionen med uteslutande kvinnlig personal, nämligen en katalogredaktör samt kontorsskrivare,

militäraavdelningen med en marin- och en militärassistent, båda med ordinarie militär anställning, samt en kontorsskrivare.

Radiobyrån slutligen utgöres av, förutom byråchefen, två linjeingenjörer, en byråtjänsteman av lägre graden, en assistent av 2:a lönegraden samt en kontorsskrivare.

I styrelsen är också placerad den av Kungl. Maj:t genom brev den 1 november 1918 på framställning av styrelsen på extra stat tillsvidare under tiden för verkställande av sammanslagningen av rikstelefon och Stockholmstelefon nät tillsatta överingenjören och chefen för Stockholms telefonanläggningar, ävensom en såsom assistent åt honom förordnad linjeingenjör.

Hos styrelsen finnas anställda vaktmästare, av vilka en är förordnad såsom förste vaktmästare.

Å telegrafverkets i Nynäshamn belägna verkstad, vilken sorterar direkt under styrelsen och förestås av en verkstadsdirektör, som förordnas för sex år åt gången, äro anställda en kontorschef, en inköpschef, en materialförvaltare, en kvinnlig kassör av 1:a lönegraden, samt, på extra stat, bokhållare, stenograf och kontorsbiträden, vidare en verkstadsingenjör såsom föreståndare för ritkontoret och provrummet, varest finnas anställda ritare på extra stat samt arbetare, och slutligen å själva verkstaden två verkstadsingenjörer, fyra verkmästare samt, på extra stat, verkstadsförmän och arbetare.

Den lokala tekniska förvaltningen inom telegrafverket handhaves av sju linjedirektörer, såsom chefer för I—VII linjedistriktet och med placering i Malmö, Göteborg, Norrköping, Stockholm, Gätle, Sundsvall och Luleå. Å varje linjedistriktsbyrå finnas för det inre arbetet anställda en linjeingenjör, en kontrollör av 2:a lönegraden (utom på en av byråerna), en kvinnlig kassör av 1:a lönegraden samt kvinnliga bokhållare ävensom ritare på extra stat. Distriktets förråd förestås av förrådsbokhållare, som biträdas av kvinnliga bokhållare, och den direkta vården av varje förråd handhaves av en linjeförmän. Linjedistriktet indelas i linjesektioner med linjeingenjörer såsom chefer; inom vissa distrikt förestår dock linjedirektören själv en sektion. Å linjesektionerna äro placerade kvinnliga bokhållare. Linjeunderbefälet utgöres av linjemästare och linjeförmän. Det dagliga underhållet av stationer, ledningar och apparater utföres av reparatörer av 1:a och 2:a lönegraden, vilka å ort, där linjedirektör eller linjeingenjör icke är placerad, i allmänhet lyda under stationsföreståndaren å orten.

I trafiktekniskt och uppborrdshänseende är landet indelat i fyra trafikdistrikt, vart och ett med en för tre år i sänder förordnad telegrafinspektör såsom föreståndare; till sitt biträde har denne en kontrollör av 2:a lönegraden samt erforderligt antal assistenter och kvinnliga bokhållare eller telefonister. Trafikdistriktets byråer äro förlagda till Malmö, Göteborg, Stockholm och Sundsvall. I nämnda indelning ingå icke de s. k. huvudstationerna med tillhörande områden, nämligen Stockholms och Göteborgs telefonstationer, vilka förestås av telefondirektörer, Stockholms och Göteborgs telegrafstationer, vilkas chefer äro telegrafdirektörer av 1:a, respektive 2:a lönegraden, samt de förenade telefon- och telegrafstationerna dels i Malmö och dels i Sundsvall, vilkas föreståndare äro telegrafdirektörer av 2:a lönegraden. Övriga stationer förestås av kommissarier, antingen manliga kommissarier av 1:a—4:e lönegraden eller kvinnliga kommissarier av 5:e—7:e lönegraden.

Stationernas biträdande personal utgöres på telefonsidan av å de största stationerna placerade kontrollörer av 1:a eller 2:a lönegraden samt kvinnliga vaktföreståndare och rikstelefonister ävensom lands- och lokaltelefonister på extra stat, samt på telegrafsidan av likaledes å de största stationerna placerade kontrollörer av 1:a eller 2:a lönegraden samt assistenter och telegrafister av 1:a och 2:a lönegraderna. För kassa- och bokföringsgöromål finnas å vissa större stationer anställda särskilda kvinnliga kassörer av 1:a eller 2:a lönegraden ävensom kvinnliga bokhållare. Stationsförmän och stationsbiträden finnas placerade såsom biträden för den inre tjänsten vid några få större stationer. Själva telegramutbärningen samt å mindre stationer jämväl inre biträdestjänst utföres av telegrambärare, vilka i allmänhet anställas endast för tiden till uppnåendet av värnpliktsåldern.

Radiostationernas drift omhänderhaves av radiokommissarier och radiotelegrafister (manliga).

De i Stockholm och Göteborg befintliga filialtelegrafstationerna förestås av telegrafister av 1:a lönegraden.

Växeltelefonstationerna i landsorten förestås antingen av rikstelefonister eller av genom kontrakt anställda personer, vilket sistnämnda är förhållandet såväl med samtliga av abonnenterna själva underhållna stationer som de stationer, vilkas betjäning bekostas av telegrafverket men icke nått sådan storlek, att en ordinarie tjänsteman ansetts böra placeras därstädes.

Jag går nu att redogöra för det föreliggande förslaget till förändrad organisation av telegrafverket, varvid lönekommitténs förenämnda yttrande och förslag i skrivelsen den 20 december 1918 kommer att av mig beröras allenast i vad detsamma, utöver tillstyrkan, innefattar särskilt uttalande angående någon del av styrelsens förslag.

Omorganisations-
förslaget.

Telegrafstyrelsen angiver i sin ovanberörda skrivelse den 22 november 1918 till en början i allmänna huvuddrag de skäl, som legat till grund för förslaget i ämnet. Sedan styrelsen erinrat om, att den år 1907 beslutade organisationen av telegrafverket i stort sett är densamma, som fungerat allt sedan år 1903, anför styrelsen följande:

Allmän motive-
ring.

»Under de 15 år, som denna organisation varit gällande, har telegrafverkets utveckling gått framåt med stormsteg, såsom exempel varpå kan meddelas, att antalet uppsatta telefonapparater vid slutet av år 1902 uppgick till 61,400, och vid slutet av år 1917 till 236,596, antalet rikssamtal till respektive 4,301,282 och 31,608,447 stycken samt det disponerade kapitalet till respektive kronor 33,315,062 och 137,643,117.

Denna utveckling fortgår allttjämt i samma tempo, och det har endast varit de under senare åren rådande svårigheterna att anskaffa materialier, som gjort att utvecklingen icke gått långt raskare. Härtill har än ytterligare kommit det av 1918 års lagtima riksdag beslutade inköpet av det enskilda telefonnätet i Stockholm med omnejd, varigenom antalet telefonapparater ökats med omkring 100,000 stycken och kapitalet med 47,000,000 kronor.

Det skulle därför vara mer än märkvärdigt, om en organisation, lämpad för och fastställd att gälla under så relativt små förhållanden, som voro rådande år 1902, skulle vara tillfredsställande för ett tekniskt affärsdrivande verk med de mått, som telegrafverket numera uppnått. Det är ock på tiden, att den nuvarande organisationen ändras, på det att ej verkets utveckling skall hämmas och det ekonomiska resultatet av rörelsen bliva dåligt.»

A. Telegrafstyrelsen.

Styrelsens byråer.
Två nya byråer.
Sex byråchefer.

Vad först organisationen av telegrafstyrelsen beträffar innebär förslaget en ökning av antalet byråchefer från fyra till sex genom inrättandet av en personalbyrå och en förrådsbyrå.

Personalbyrån skulle huvudsakligen handlägga ärenden angående personalens avlönings- och pensionsförhållanden samt rörande tolkning av författningar på dessa områden, angående sjukvård, avsked, understöd m. m. dylikt åt personalen, sociala ärenden i allmänhet, statistiska ärenden samt styrelsens cirkulär m. m. Genom inrättandet av denna nya byrå skulle chefen för administrativa byrån få mera tillfälle att ägna sig åt skötseln av verkets ekonomiska förvaltning, åt de utrikes ärendena samt åt förekommande juridiska frågor. Det har även, särskilt under senare åren, visat sig medföra svåra olägenheter, att ärenden rörande personalen behandlas å skilda byråer, enär den enhetlighet, som i synnerhet vid behandling av ärenden av denna art är nödvändig, kommit att saknas.

Förrådsbyrån skulle utbrytas ur linjebyrån samt dels handhava verkets inköp av materialier och effekter dels ock handlägga på styrelsens prövning ankommande ärenden rörande telegrafverkets verkstad. En dylik utbrytning anser telegrafstyrelsen vara väl motiverad, enär chefen för linjebyrån med den utveckling telegrafverket haft numera saknar möjlighet att sammanhålla de skilda avdelningar, vilka sortera under honom, samt inköpsärendena särskilt genom förvärvet av aktiebolaget Stockholmstelefonstora telefonnät givetvis så ökats i vikt och omfattning, att de kräva sin egen målsman inom styrelsen. Vid 1917 års slut, således

Departements-
chefen.

före inköpet av Stockholmstelefontät, fanns i huvudförrådet med underlydande distriktsförråd materiel till värde av 17,960,000 kronor och värdet av huvudförrådets inköp år 1917 uppgick till omkring 20,000,000 kronor.

Då fullgiltiga skäl synas mig hava förebragts för inrättandet av de två nya byråerna och då härigenom en välbehörlig lättnad i arbetsbördan skulle beredas övriga byråchefer, tillstyrker jag bifall till inrättandet av de två föreslagna nya byråchefsbefattningarna.

Personalbesätt-
ningen & styrel-
sens skilda
byråer.

I enlighet med det av lönekommittén utarbetade, av mig tidigare denna dag Kungl. Maj:tt underställda förslaget till inbördes gruppering av personalen inom de fyra verk, som varit föremål för kommitténs behandling, skulle i stället för de två grader byråtjänstemän, som för närvarande finnas hos telegrafstyrelsen -- byråtjänstemän av första (högre) lönegrad och av andra (lägre) lönegrad -- inrättas tre grader, nämligen notarie-, sekreterare- och förste sekreterargrader. I enlighet härmed ävensom på grund av de två nya byråernas inrättande upptager telegrafstyrelsens omorganisationsförslag jämväl en del förändringar i fråga om personalen å redan befintliga fyra byråer.

Administrativa
byrån.Två förste
sekreterare.En sekreterare
Två notarier.

Vad först angår administrativa byråns personal skulle den nuvarande sekreteraren i sin egenskap av byråchefens närmaste man och ställföreträdare komma att hänföras till förste sekreterargraden. Enär han till följd av vissa utav hans nuvarande göromåls överflyttande till den nya personalbyrån jämväl skulle bliva i stånd att övertaga ombudsmannens åligganden, skulle sistnämnda tjänst, vilken tillhör den lägre byråtjänstemannagraden, utbytas mot en notariebefattning, vars innehavare skulle ombestyras mindre viktiga ärenden samt vid behov vikariera för förste sekreteraren.

Förste sekreterares tjänsteställning föreslår telegrafstyrelsen även böra tilldelas sekreteraren och aktuarien, vilken är föreståndare för byråns utrikesavdelning och handlägger ärenden rörande telegrafverkets förbindelser med utländska telegrafafförvaltningar, däribland de invecklade taxespörsmålen, samt ombesörjer styrelsens korrespondens med utlandet och till följd härav måste fullt behärska engelska, franska och tyska språken. Den till denna utrikesavdelning hörande kontrollavdelningen, vilken ombesörjer all avräkning rörande telefon- och telegraftrafiken med utlandet, förestås av en byråtjänsteman av lägre grad, som till sitt biträde har en extra ordinarie byråtjänsteman samt ett större antal kvinnliga tjänstemän. Då kontrollavdelningen intager en viss fristående ställning, anser telegrafstyrelsen, att föreståndaren, på vilken vilar ett mycket stort ekonomiskt ansvar, bör få sekreterares tjänsteställning samt hans manliga biträde uppföras å ordinarie stat såsom notarie.

En kameralintendant.
En huvudkassör.

Kamrersbefattningen, som nu tillhör den högre byråtjänstemannagraden, har i telegrafstyrelsens skrivelse den 22 november 1918 föreslagits skola tillhöra samma grad som förste sekreterare och befattningens innehavare benämnas kameralintendant. Såväl denna högre tjänsteställning som nämnda tjänstetitel har motiverats dels därmed att inom telegrafstyrelsen icke finnes någon särskild kameralbyrå, vadan kamrern inom telegrafstyrelsen intager en i viss mån annan ställning än motsvarande tjänsteman inom ämbetsverk, där dylik byrå finnes, dels ock av att under honom lyder styrelsens huvudkassa och avses att underställa honom styrelsens revisionsavdelning, varigenom ett alternativt förslag om inrättande av en förste revisorstjänst kunnat förfalla. Vid slutligt övervägande av kameralintendantens lämpliga placering å löneskalan har dock kommittén funnit det vara tillfyllest att bereda honom tjänsteställning i en mellangrad mellan sekreterare och förste sekreterare, mot vilket förslag telegrafstyrelsen icke haft något att erinra. Å huvudkassaavdelningen skulle såsom hittills vara anställd en huvudkassör.

Fem revisorer.

Såsom ovan nämnts finnas å styrelsens revisionsavdelning anställda fem revisorer. Enligt vad telegrafstyrelsen meddelat har telegrafverkets snabba utveckling även för revisionen medfört ett väsentligt ökat arbete, därigenom att göromålen vuxit såväl i omfattning som mångsidighet. Telegrafstyrelsen vill emellertid det oaktat för närvarande icke ifrågasätta inrättande av någon ny revisorstjänst.

Departementschefen.

I enlighet med kommitténs grupperingsförslag, vilket tidigare denna dag vunnit Kungl. Maj:ts godkännande, har nuvarande sekreteraren ävensom sekreteraren och aktuarien hänförs till förste sekreterargraden samt kameralintendanten, vilken benämning icke givit anledning till erinran, placerats i en mellangrad mellan sekreterare och förste sekreterare.

Arten och omfattningen av det arbete, som ombesörjes av utländska kontrollavdelningen, synes mig till fullo motivera föreståndarens för avdelningen uppflyttning i sekreterargraden ävensom den biträdande extra ordinarie tjänstemannens uppförande å ordinarie stat såsom notarie. Mot utbytande av nuvarande ombudsmanstjänsten mot en notariebefattning torde icke vara något att invända.

Personalbyrån.
Två sekreterare.
En notarie.

Å den nya personalbyrån skulle placeras en sekreterare och en notarie, vilken senare skulle övertaga de göromål rörande arbetarpensioneringen och sociala ärenden, som för närvarande handläggas av kamrern å linjebyrån, i följd varav denna tjänst skulle kunna indragas. Sekreteraren å personalbyrån skulle visserligen intaga den ställning inom byrån, som tillkommer förste sekreterare, men med hänsyn till att byrån åtminstone till en början skulle komma att

hava relativt liten kanslipersonal anser telegrafstyrelsen behov icke föreligga att för nämnda tjänsteman bereda högre ställning än sekreterares.

Till denna byrå skulle jämväl *statistikern*, som nu är placerad å administrativa byrån, överflyttas. Med hänsyn till hans självständiga ställning såsom föreståndare för styrelsens statistiska avdelning och på grund av det statistiska arbetets ökning i omfattning föreslår telegrafstyrelsen, att denne tjänsteman måtte hänföras till sekreterargraden.

Då en sekreterare å byrån givetvis är erforderlig och notarien skulle övertaga de ärenden, vilka nu handläggas av kamrern å linjebyrån, varigenom denna tjänst kunde indragas, torde intet vara att erinra mot inrättandet av dessa tjänster. I likhet med telegrafstyrelsen och kommittén finner jag emellertid för närvarande icke skäl föreligga att hänföra denne sekreterare, ehuru varande byråchefens närmaste man och ställföreträdare, till den högre sekreterargraden.

Beträffande statistikern finner jag med hänsyn till omfattningen och betydelsen av de arbetsuppgifter, som påvila honom, med rättvisa och billighet överensstämmande, att han tilldelas sekreterares tjänsteställning.

Å den nya *förrådsbyrån* skulle såsom chefens närmaste man anställas en *förste byråingenjör*. Telegrafstyrelsen framhåller, att det torde vara nödvändigt att på denna post hava tillgång till en ingenjör, helst med merkantil fallenhet, för att biträda byråchefen särskilt vid de tekniska upphandlingsärendenas bedömande samt för inspektioner av distriktsförråden, på det att byråchefen, som måste hava överblick över hela den vidlyftiga förrådsrörelsen, icke skall nödgas allt för mycket fördjupa sig i detaljer. Därjämte skulle å byrån anställas en kamrer, vilken skulle hava att svara för den vidlyftiga bokföringsavdelningen, som skulle ombesörja icke blott all bokföring av huvudförrådets egna materialier, utan även kontrollen å hela verkets materialbokföring samt dess redovisning till kammarrätten. Innehavaren av förrådsintendentbefattningen anser telegrafstyrelsen lämpligen kunna överflyttas till den nya kamrerstjänsten, vilken skulle hänföras till sekreterargraden och benämnas *förråds kamrer*. Å byrån skulle också placeras den ordinarie byråtjänsteman av lägre grad, som nu finnes å huvudförrådet, och skulle denne benämnas *notarie*.

*Departements-
chefen.*

*Förrådsbyrån.
En förste byrå-
ingenjör.
En förråds-
kamrer.
En notarie.*

Personalbesättningen å den nya förrådsbyrån synes mig avvägd med måtta, varför jag tillstyrker förslaget i denna del. Här torde emellertid böra anmärkas, att telegrafstyrelsen i sitt förslag upptagit en byråingenjör och icke såsom ovan angivits en förste byråingenjör, men, sedan styrelsen avgivit detsamma, har lönekommittén, för vinnande av överensstämmelse med vad vid statens järnvägar gäller,

*Departements-
chefen.*

föreslagit, att i telegrafstyrelsen tjänstgörande ingenjörer skulle benämnas byråingenjörer och förste byråingenjörer. De i styrelsen placerade linjeingenjörerna skulle i följd härav bliva byråingenjörer under det att, där styrelsens förslag upptager byråingenjörer och i styrelsen placerad förste linjeingenjör, därmed avses förste byråingenjörer.

Linjebyrån.
Uppdelning i
tre underavdel-
ningar.

Beträffande linjebyrån, för vilken telegrafverkets utveckling under senare åren och särskilt övertagandet av det enskilda telefonnätet i Stockholm med omnejd medfört en högst betydande arbetsökning, föreslås, att denna byrå skall uppdelas i tre särskilda underavdelningar: linjeavdelningen, stationsbyggnads- och konstruktionsavdelningen samt fastighetsavdelningen.

Linjeavdelningen skulle handlägga de vittomfattande linje- och nätarbetena samt därjämte behandla arbetsplanen i dess helhet. Att, såsom nu, hela kontrollen av telegrafverkets nyanläggnings- och underhållsarbeten skall utföras av en byråingenjör, som dessutom i sin egenskap av byråchefens närmaste man måste utföra en massa andra göromål, anser telegrafstyrelsen icke vara lämpligt.

Stationsbyggnads- och konstruktionsavdelningen skulle närmast hava att uppgöra förslag till nya växelbord, apparater m. m. ävensom att utföra ritningar till nya större stationsinredningar. Särskilt stora fordringar ställas på denna avdelning, enär det närmast skulle tillkomma densamma att lösa de invecklade problem, som följa med en sammanslagning av två så omfattande nät som rikstelefon och Stockholmstelefon. Under denna avdelning skulle också lyda telegrafverkets experimentverkstad i Stockholm.

Fastighetsavdelningen skulle handhåva förvaltningen av telegrafverkets fastigheter, som vid 1917 års slut representerade ett värde av omkring 12,000,000 kronor. Långt ifrån att minskas synes telegrafstyrelsen byggandet tvärtom komma att tilltaga hastigare än förut. Verkets starka utveckling framtvingar nämligen anskaffandet av egna fastigheter även på relativt små platser, enär kostnaderna för en stationsflyttning äro så avsevärda, att även i ett litet nät en flyttning medför större utgift än förvärvandet av egen fastighet. Härtill kommer, att telegrafverket nödgas i allt större utsträckning uppföra bostäder för verkets arbetare och tjänstemän, varjämte verkets utveckling kräver ständiga om- och tillbyggnader av befintliga fastigheter.

byrådirek-
törer.

Telegrafstyrelsen framhåller, att den riktigaste anordningen obestriddligen skulle vara att inrätta dessa avdelningar såsom fullt självständiga byråer. Styrel-

sen anser sig emellertid icke redan nu böra ifrågasätta detta utan föreslår i stället, att såsom föreståndare för en var av de tre avdelningarna anställas en under chefen för linjebyrån lydande byrådirektör — föreståndaren för fastighetsavdelningen skulle dock kallas arkitekt och tillsvidare anställas å extra stat — vilken jämte åliggande att föredraga en del ärenden inför styrelsen även måste hava en viss myndighet utåt och således komma att i flera fall uppträda som linjebefällets överordnade.

Som ovan nämnts finnas för närvarande å linjebyrån anställda två byråingenjörer, därav en å den egentliga linjebyrån och en å stationsbyggnads- och konstruktionsavdelningen. Dessa skulle fortfarande såsom förste byråingenjörer bibehållas å byrån. Telegrafstyrelsen föreslår emellertid i sin skrivelse den 7 mars 1919 anställandet av ytterligare en förste byråingenjör å stationbyggnads- och konstruktionsavdelningen, varigenom densamma båda specialavdelningar skulle erhålla sin särskilda föreståndare med ansvarighet närmast byrådirektören för var sin gren av avdelningen.

Tre förste byråingenjörer.

I likhet med järnvägsstyrelsen har telegrafstyrelsen föreslagit inrättandet av en ny befattning, konstruktör, och skulle innehavare av dylik befattning, av vilken skulle fordras examen endast från teknisk elementarskola, såsom av namnet framgår placeras å konstruktionsavdelningen samt utföra och ansvara för viktigare konstruktionsarbeten. Genom inrättandet av denna nya befattning skulle ock undvikas, att den med konstruktionsarbete inom styrelsen sysselsatta personalen komme att i större utsträckning, än som vore önskligt, söka sig ut till de nya befattningar vid distrikten, vilka här nedan omförmälas och för vilka samma utbildningskrav och tjänsteställning som konstruktörs skulle bliva gällande, nämligen avdelningsingenjörer. Telegrafstyrelsen har i skrivelsen den 7 mars 1919 uppgivit, att för år 1920 endast en konstruktör vore erforderlig.

En konstruktör.

Å linjebyrån skulle dessutom såsom för närvarande är fallet vara placerade en sekreterare och en notarie, varjämte telegrafstyrelsen föreslår att de två å byrån anställda byråtjänstemän av lägre grad, vilka nu sakna särskild tjänstetitel, med hänsyn till arten av dem åliggande göromål måtte benämnas aktuarier.

En sekreterare.
En notarie.
Två aktuarier.

De skäl, som av telegrafstyrelsen anförts för inrättandet av de två byrådirektörstjänsterna, synas mig talande. Även om hänsyn tages till den

Departementschefen.

föreslagna förrådsbyråns utbrytning ur linjebyrån torde sistnämnda byrås arbetsökning med telegrafverkets snabba utveckling nödvändiggöra, att den direkta handläggningen av byråns mångskiftande ärenden delas å flera händer, på det att byråchefen mera odelat må kunna ägna sig åt förekommande större frågor och bliva i tillfälle att noga följa den tekniska utvecklingen i allmänhet. Genom uppdelning av linjebyrån på sätt telegrafstyrelsen föreslagit undvikes också utbrytande ur byrån av ytterligare byråer.

Jag finner icke heller anledning till erinran mot inrättande av de tre förste byråingenjörstjänsterna. De stora fordringar, som ställas på stationsbyggnads- och konstruktionsavdelningen, synas motivera anställandet av ytterligare en förste byråingenjör å denna avdelning, varigenom de båda specialavdelningarna skulle erhålla var sin särskilda föreståndare. Telegrafstyrelsens förslag, att de två byråtjänstemän, vilka för närvarande sakna tjänstetitel, skola benämnas aktuarier torde icke giva anledning till anmärkning.

Vad konstruktörsbefattningen beträffar har Kungl. Maj:t, vid anmälan tidigare denna dag av lönekommitténs förslag till avlöningsreglemente, i det samma upptagit dylik befattning, varför det här sålunda endast återstår att pröva frågan om konstruktörernas antal, i vilket hänseende telegrafstyrelsen förklarat, att allenast en dylik tjänst vore behöflig för år 1920. Häremot torde icke vara något att erinra.

Byrådirektörs tjänsteställning föreslås även för föreståndaren för den under linjebyrån sorterande provningsanstalten. Härom anför styrelsen följande:

Provningsanstalten.
En byrådirektör
såsom föreståndare.
En byråingenjör.

»En särskild ställning inom styrelsen intager telegrafverkets provningsanstalt, som utför granskning av inköpta materialier för att pröva att de hålla de i inköpskontrakten angivna fordringarna, verkställer de tekniskt vetenskapliga undersökningarna vid införandet av nya materialier och konstruktioner, samt närmast följer den vetenskapliga utvecklingen å telefonväsendets område. Sålunda handläggas där för närvarande de vidlyftiga utredningarna angående den elektriska järnvägsdriftens inverkan på telegraf- och telefondriften, utexperimenteras tillverkningsmetoder för audionlampor, verkställas utredningar angående ersättningsmetaller m. m. dylikt. Föreståndare för provningsanstalten är enligt nuvarande organisation en professor. Tjänsten är emellertid för närvarande vakant, sedan förre innehavaren mottagit kallelse till professur vid tekniska högskolan. Telegrafstyrelsen har förgäves under flera år sökt att till hans efterträdare förvärva någon person, som förutom professorskompetens i allmänhet jämväl innehar de speciella förutsättningar, vilka fordras för att vara föreståndare för verkets provningsanstalt. Då styrelsen emellertid icke lyckats i sina försök härutinnan, har styrelsen kommit till den uppfattningen, att som chef för provningsanstalten

bör placeras en byrådirektör, vilken kan motsvara de stora krav, som måste ställas på innehavaren av denna post.»

Telegrafstyrelsen meddelar härjämte, att av de två linjeingenjörer, vilka för närvarande äro placerade å provningsanstalten, skulle den ena, vilken är därtill särskilt skickad, bliva anstaltens föreståndare. Den andra skulle fortfarande där bibehållas och såsom placerad i styrelsen benämnas byråingenjör.

Förslaget att tilldela föreståndaren för telegrafverkets provningsanstalt byrådirektörs tjänsteställning anser jag mig böra tillstyrka på grund av den fristående ställning denne intager gent emot chefen för linjebyrån samt de mycket stora kompetensfordringar, som måste ställas på befattningens innehavare. Vid bifall till detta förslag skulle professorsbefattningen indragas.

Departements-
chefen.

I fråga om de till trafikbyrån hörande befattningarna föreslår telegrafstyrelsen, att föreståndaren för telegrafverkets undervisningsanstalt skall erhålla byrådirektörs tjänsteställning. Härom yttrar styrelsen följande:

Trafikbyrån.
Undervisnings-
anstalten.
En byrådirektör
såsom före-
ståndare.
En byråingenjör

»För att befria chefen för trafikbyrån från den direkta handläggningen av ärenden rörande telegrafverkets undervisningsanstalt vill styrelsen föreslå, att såsom föreståndare för densamma anställas en byrådirektör.

Telegraf-, telefon- och radiotrafiken ställer som bekant på den personal, vilken skall ombestyras densamma, fordringar på alldeles speciella färdigheter, vilka kräva lång tid att inlära. Vidare måste den personal, som har att övervaka och leda trafik av detta slag, äga fullständig kännedom om dessa tekniska hjälpmedels beskaffenhet och verkningssätt. Att verket under dessa omständigheter självt måste ombesörja utbildning av sin personal har därför varit nödvändigt sedan verkets begynnelse, och har denna utbildning allt sedan 1873 skett vid en i Stockholm befintlig undervisningsanstalt.

Verkets utveckling har givetvis ställt allt större krav på undervisningsanstalten och dess föreståndare.

Intill år 1909 var sålunda å undervisningsanstalten i regel anordnad endast en kurs i sänder, en på hösten och en på våren. I och med att realskoleexamen infördes som kompetensvillkor för assistenter vid telegrafverket måste särskilda förberedande kurser, omfattande huvudsakligen matematik, kemi och fysik anordnas för de telegrafelever, som endast avlagt denna examen, och måste denna kurs pågå jämsides med annan kurs. År 1912 krävde verkets omhändertagande av den kommersiella radiotelegraftrafiken utbildandet av speciella radiotelegrafister, och det icke endast för betjäandet av verkets egna radiostationer, kuststationerna, utan även för att förse handelsflottans stationer ombord å fartygen med radiotelegrafister. En sådan kurs räckande 7 å 8 månader har anordnats varje år. Därjämte måste speciella kurser anordnas jämsides med de övriga

för utbildning av radiokommissarier, d. v. s. föreståndare för verkets radiostationer. Inom den närmaste framtiden blir det därjämte nödvändigt att anordna speciella repetitionskurser för assistenter och telegrafister, varjämte önskemål framförts om anordnande av utbildningskurser för de linjeförmän och reparatörer, som äro särskilt skickade att bli linjemästare.

Som synes är det ett synnerligen omfattande och krävande arbete, som äligger föreståndaren för verkets undervisningsanstalt. Den nuvarande föreståndaren har genomgått teknisk högskola, ett krav, som givetvis allt framgent måste sättas på befattningen ifråga. Han bör även äga en ingående kännedom om verkets organisation och arbetssätt och vara väl förtrogen med det praktiska arbetet inom verkets alla avdelningar. De stora krav, som sålunda ställas på denne tjänsteman, ävensom den självständiga plats han inom verket intager såsom chef för undervisningsväsendet, gör, att telegrafstyrelsen anser, att han bör erhålla byrådirektörs avlöning och tjänsteställning.»

Kommittén yttrar i denna fråga följande :

»Telegrafstyrelsens förslag om tilldelandet av byrådirektörs tjänsteställning åt denna föreståndare har kommittén funnit sig böra biträda med hänsyn till den nuvarande föreståndarens, enligt vad det upplysts, framstående egenskaper såsom chef för anstalten samt jämväl med hänsyn till den självständiga ställning han intager inom trafikbyrån. Kommittén har emellertid velat framhålla att, då den nuvarande befattningshavaren avgår från sin befattning, det synes böra tagas i övervägande, huruvida det icke skulle vara lämpligare att icke besätta den ifrågavarande posten med ordinarie innehavare, utan därtill förordna en lämplig person inom verket mot åtnjutande av särskilt på extra stat uppfört arvode. Det torde nämligen kunna befinnas olägligt att fast anställa en person såsom föreståndare för anstalten, därest det framdeles skulle visa sig, att han icke fyller måttet, vilket först efter rätt lång tids fungerande å posten lär kunna utrönas, liksom det ock kan befinnas önskligt att, då föreståndaren uppnått hög ålder, ersätta honom med en annan. Då den nuvarande befattningshavaren redan innehar ordinarie anställning samt lär vara särdeles väl skickad för sin befattning, kunna anförda synpunkter nu icke göras gällande.»

Telegrafstyrelsen föreslår dessutom anställandet av en linjeingenjör som biträde åt och ställföreträdare för undervisningsanstaltens föreståndare, vilken ingenjör med hänsyn till sin placering i styrelsen skulle benämnas byråingenjör.

Departements-
chefen.

Telegrafstyrelsens motivering för tilldelande av byrådirektörs tjänsteställning åt föreståndaren för telegrafverkets undervisningsanstalt synes mig övertygande. Denne måste icke endast äga högre teknisk kompetens och framstående pedagogisk skicklighet utan även hava ingående kännedom om verkets organisation och arbetssätt. Jag anser mig därför kunna tillstyrka bifall till telegrafstyrelsens förslag i denna del. Lönekommitténs framhållande av lämp-

ligheten, att vid den nuvarande befattningshavarens avgång icke besätta den ifrågakvarande posten med ordinarie innehavare utan därtill förordna lämplig person inom verket mot åtnjutande av särskilt på extra stat uppfört arvode, torde emellertid böra tagas i övervägande av telegrafstyrelsen vid första inträffande vakans.

Ett biträde med mera stadigvarande anställning än de för varje kurs bland verkets personal uttagna lärarna syns mig också böra beredas föreståndaren för att jämväl vid förfall för denne utöva föreståndarskapet. Förslaget om inrättandet av en ny byråingenjörsbefattning, avsedd för undervisningsanstalten, anser jag därför böra bifallas.

Den nuvarande byråkontrollören å trafikbyrån, vilken är byrå- Två sekreterare.
chefens närmaste man och ställföreträdare, har av telegrafstyrelsen och lönekommittén föreslagits att erhålla förste sekreterares tjänsteställning. Detta förslag har emellertid Kungl. Maj:t vid anmälan tidigare denna dag av kommitténs förslag till avlöningsreglemente icke funnit sig kunna biträda utan ansett tillfyllest, att denne tjänsteman erhåller sekreterares tjänsteställning.

Beträffande övriga å trafikbyrån anställda tjänstemän föreslår telegrafstyrelsen, att den nuvarande kontrollören av 1:a lönegraden skall hänföras till sekreterargraden. Nämnda kontrollörs åligganden är att närmast under byråchefen handhava frågor rörande telegraf- och telefonpersonalen samt uppsätta utgående skrivelser i ärenden rörande samma personal. I förbigående anmärkes, att härmed icke avses sådana ärenden rörande personalen, som skulle sammantöras till den nya personalbyrån, utan de frågor rörande trafikpersonalens utnämning, placering, tjänstledigheter och dylikt, som givetvis måste handläggas å trafikbyrån, på samma sätt som motsvarande ärenden rörande linje- och radiopersonalen fortfarande skola handhavas av linje-, respektive radio-byrån. Telegrafstyrelsen framhåller, att nämnda kontrollör vid ordnandet av de personalärenden, som han självständigt handlägger eller i vilka han har att utarbeta förslag, dagligen måste förhandla med den vid stationerna anställda personalen, varför det är nödvändigt, att kontrollören gent emot stationspersonalen intager en ställning, som skänker honom erforderlig auktoritet.

Oavsett att de göromål, som påvåla sistberörda kontrollör, säkerligen torde vara av lika maktpåliggande natur som en sekreterares, synes mig den omständigheten, att han vid förhandlandet med stationspersonalen bör intaga förmansställning gent emot denna, särskilt tala för att han tilldelas sekreterares tjänsteställning. Departements-
chefen.

Radiobyran.
En förste byrå-
ingenjör.
En byrå-
ingenjör.
En aktuarie.

Vidkommande radiobyran föreslås nu ingen annan förändring än att i samband med förslag om uppdelning av linjeingenjörerna i två grader, varom här nedan förmäles, den linjeingenjör å byran, vilken tjänstgör såsom byråchefens närmaste man och ställföreträdare, skulle hänföras till den högre ingenjörsggraden och på grund av sin placering i styrelsen bliva förste byråingenjör. Den andre å radiobyran tjänstgörande linjeingenjören skulle av sistnämnda anledning benämnas byråingenjör. För den å byran placerade byråtjänstemannen av lägre grad, vilken nu saknar särskild tjänstetitel, föreslår styrelsen benämningen aktuarie, då dennes göromål närmast motsvara dem, som åligga dylik befattningshavare.

Departements-
chefen.

Telegrafstyrelsens förslag i denna del har jag icke funnit giva anledning till anmärkning. Den omständigheten, att den ena av de två å radiobyran placerade ingenjörerna tjänstgör såsom byråchefens närmaste man och ställföreträdare, synes mig motivera hans hänförande till den högre byråingenjörsggraden.

Sammanfattning.

Å telegrafstyrelsens byråer skulle, i enlighet med vad ovan anförts, finnas anställda följande ordinarie befattningshavare av 13:de och högre lönegraderna, nämligen:

å administrativa byrån:

1 byråchef,
2 förste sekreterare,
1 kameralintendent,
1 sekreterare,
1 huvudkassör,
2 notarier,
5 revisorer,

å personalbyrån:

1 byråchef,
2 sekreterare,
1 notarie,

å förrådsbyrån:

1 byråchef,
1 förste byråingenjör,
1 förrådskamrer,
1 notarie,

å linjebyrån:

- 1 byråchef,
- 3 byrådirektörer,
- 3 förste byråingenjörer,
- 1 byråingenjör,
- 1 sekreterare,
- 1 konstruktör,
- 1 notarie,
- 2 aktuarier,

å trafikbyrån:

- 1 byråchef,
- 1 byrådirektör,
- 1 byråingenjör,
- 2 sekreterare,

å radiobyrån:

- 1 byråchef,
- 1 förste byråingenjör,
- 1 byråingenjör,
- 1 aktuarie.

B. Distriktsförvaltningarna.

Såsom redan omtalats är telegrafverket i tekniskt hänseende indelat i sju linjedistrikt, vilka förestås av linjedirektörer, samt i trafikhänseende i fyra trafikdistrikt, vilka förestås av för tre år åt gången av Kungl. Maj:t förordnade telegrafinspektörer, varjämte de sex huvudstationerna i trafikhänseende lyda direkt under telegrafstyrelsen. Den nuvarande organisationen anser emellertid styrelsen olämplig och anför härom bland annat följande:

Omorganisation
av linje- och
trafikdistrikten.

»Denna organisation hade sina fördelar, så länge verket icke hade större omfattning, än att styrelsen själv kunde i detalj följa alla ärenden på distrikten. Med den utveckling, som verket emellertid fått och än ytterligare har att vänta, blir det allt mera ofördelaktigt, att ärendena först i styrelsen få en enhetlig behandling. Detta blir än farligare, enär utvecklingen går i den riktningen, att allt flera ärenden måste behandlas ur såväl teknisk som trafiksynpunkt, d. v. s. flera av distriktsmyndigheterna, såväl linjedirektörer som telefon- och telegrafdirektörer samt telegrafinspektörer, ha att yttra sig i samma sak. Var och en bedömer därvid givetvis frågan ur sin speciella synpunkt, och då det därjämte ofta saknas möjlighet för de olika myndigheterna att direkt rådgöra med varandra — de äro ju icke alltid bosatta å samma ort — bliva svårigheterna än

större. Telegrafstyrelsen har därför varit betänkt på att redan nu söka åstadkomma enhetlig ledning av distrikten genom att införa distriktschefsbefattningar. Men vid den ingående prövning, som gjorts av denna fråga, har styrelsen kommit till den övertygelsen, att tiden ännu icke är inne för en så genomgripande förändring. Endast för Stockholm med omnejd, där förhållandena efter inköpet av det enskilda telefonnätet och för dettas införlivande med riksnätet alldeles särskilt kräva en enhetlig ledning, har styrelsen hos Kungl. Maj:t gjort framställning om tillsättande på extra stat av en överingenjör och chef för Stockholms telefonanläggningar tills vidare under tiden för verkställande av sammanslagningen av de båda näten, vilken framställning Kungl. Maj:t bifallit genom brev den 1 november 1918. Sammanslagningen ifråga beräknas av styrelsen vara genomförd omkring år 1923. Styrelsen vill emellertid redan nu framhålla, att vid denna tidpunkt telegrafverket säkerligen nått en sådan utveckling, att införandet av ovan berörda distriktschefsbefattningar icke lämpligen då längre torde kunna uppskjutas.

Vad distriktsförvaltningarna i landsorten beträffar skulle man kunna försöka att tills vidare avhjälpa de nuvarande missförhållandena genom att antalet telegrafinspektörer, vilkas tjänstetitel här nedan föreslås ändrad till trafikdirektörer, öppökades till samma antal som linjedirektörernas, samt genom att de placerades på samma orter och i samma lokaler som dessa. Härigenom skulle givetvis samarbetet mellan dessa myndigheter bliva mera intimt, och mycken tungroddhet i arbetet skulle undvikas.

I samband härmed vore det meningen att minska linjedistriktens antal till sex. Genom att telefondirektören i Stockholm skulle fungera som trafikdirektör för Stockholmsdistriktet behöver antalet trafikdirektörer endast bliva fem eller således blott en mer än de nuvarande telegrafinspektörerna.

Sex linjedirek-
törer.
Fem trafikdirek-
törer.

Enligt berörda förslag skulle således linjedistriktens ävensom linjedirektörernas antal minskas från sju till sex, vilket skulle vinnas därigenom, att de nuvarande VI och VII linjedistriktet, omfattande det egentliga Norrland, skulle sammanslås till ett distrikt med stationeringsort i Sundsvall, och trafikdistriktens antal ökas från fyra till sex, av vilka dock ett, omfattande Stockholms telefonstationer med tillhörande understationer och sammanfallande med fjärde linjedistriktet, skulle förestås av telefondirektören i Stockholm. Såsom föreståndare för vart och ett av de fem övriga trafikdistrikten, som till omfattning skulle motsvara respektive första, andra, tredje, femte och det utvidgade sjätte linjedistriktet, skulle i stället för de tillförordnade telegrafinspektörerna uppföras trafikdirektörer på ordinarie stat, med placering å samma orter som linjedirektörerna, nämligen Malmö, Göteborg, Norrköping, Gävle och Sundsvall.

Departements-
chefen.

Då de skäl, som anförts för denna omorganisation, synas mig övertygande, och då härigenom samarbetet mellan linje- och trafikdistriktsmyndigheterna inom

samma område skulle väsentligt underlättas, anser jag mig böra tillstyrka förslaget. Kungl. Maj:t har redan vid anmälan av lönekommitténs förslag till avlöningsreglemente upptagit trafikdirektör vid telegrafverket å ordinarie stat.

Organisationen av distriktsförvaltningarna skulle i övrigt i stort sett bliva densamma som nu. I fråga om linjedistriktet skulle sålunda som linjedirektörens närmaste man å linjedistriktsbyrån vara placerad en linjeingenjör och likaså en linjeingenjör såsom föreståndare för varje linjesektion. Under nuvarande förhållanden, då alla linjeingenjörer äro av samma klass, hava de äldre och dugligare ingenjörerna sökt sig ut som föreståndare för en linjesektion, och de yngre hava fått tjänstgöra å linjedistriktsbyrån. Redan nu har detta medfört stora olägenheter, och olägenheterna bliva givetvis än större, då distriktet växa i storlek. För att råda bot härför föreslås att linjeingenjörerna uppdelas i två grader på samma sätt som fallet är beträffande ingenjörsbefattningarna vid statens järnvägar. Till den högre graden skulle hänföras den å en linjedistriktsbyrå såsom linjedirektörens närmaste man placerade linjeingenjören ävensom föreståndarna för de största linjesektionerna, nämligen Stockholms stad, som handhar de yttre ledningsarbetena i staden, Stockholms stationer, Göteborg, Malmö och Luleå.

Linjedistriktet.

Å de större linjesektionerna — tillsvidare dock endast i Stockholm — föreslås anställandet av avdelningsingenjörer, åt vilka skulle anförtros speciella uppdrag, såsom kabelblockarbetena i Stockholm, föreståndareskap för undersökning och dylika mera kvalificerade arbeten. Av dessa tjänstemän skulle i likhet med den ovan nämnda nya befattningsgruppen konstruktörer och nuvarande ingenjörsassistenter endast erfordras avgångsexamen från teknisk elementarskola, varför inrättandet av dylika tjänster skulle komma att medföra minskat behov av högskolebildade ingenjörer.

I förslaget till avlöningsreglemente har Kungl. Maj:t med biträdande av telegrafstyrelsens förslag upptagit såväl två linjeingenjörsggrader, förste linjeingenjör och linjeingenjör, som befattningen avdelningsingenjör. Här återstår sålunda endast att underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om antalet befattningshavare i var och en av ovannämnda tjänstegrupper.

I skrivelsen den 7 mars 1919 har telegrafstyrelsen föreslagit inrättandet av Tolv förste linjeingenjörer.
tolv förste linjeingenjörstjänster och härom anfört följande:

»Enligt telegrafstyrelsens omorganisationsförslag skulle förste linjeingenjör placeras dels en å var och en av de sex linjedistriktsbyråerna och dels såsom föreståndare för de största sektionerna, nämligen Stockholms stad, Stockholms

stationer, Göteborg, Malmö och Luleå. Detta tillstyrktes av kommittén i dess yttrande över styrelsens förslag, men ingick kommittén dock icke i någon granskning i fråga om det antal förste linjeingenjörer, som erfordrades som sektionsföreståndare. Stockholms stads, Göteborgs och Malmö sektioner äro givetvis med hänsyn till apparatantalet de mest krävande sektionerna. Arbetet å Stockholms stationer är för närvarande och måste förbli av sådan omfattning, att en delning av detta komplex på två sektioner är nödvändig. Dessa sektioner komma med hänsyn till de invecklade tekniska problem och de stora utvidgningsarbeten, som allt framgent måste pågå i ett nät, sammanslaget av de båda förutvarande var för sig stora näten i Stockholm, att bli fullt jämnställda med övriga här ovan nämnda sektioner.

Vad sektionen i Luleå beträffar kommer denna, sedan nuvarande sjunde linjedistriktet indragits, att i fråga om yttnehållet bli den största, såsom omfattande hela Norrbottens län. Den där placerade linjeingenjören får dessutom till följd av det stora avståndet till Sundsvall, där linjedirektören är placerad, icke samma möjligheter som andra sektionsföreståndare att samråda med linjedirektören. Det blir därför nödvändigt att till sektionsföreståndare i Luleå utse en person, som är fullt kompetent att så mycket som möjligt på egen hand förestå sektionen. En dylik tjänsteman finner telegrafstyrelsen böra vara förste linjeingenjör.»

Departements-
chefen.

Mot tilldelandet av förste linjeingenjörers tjänsteställning åt de å linjedistriktsbyråerna såsom vederbörande linjedirektörs närmaste man placerade linjeingenjörerna har jag intet att erinra. Någon anmärkning synes mig icke heller kunna framställas mot styrelsens förslag, att de ovannämnda sex största linjesektionerna skulle förestås av förste linjeingenjörer. Jag tillstyrker därför bifall till inrättandet av de föreslagna tolv förste linjeingenjörstjänsterna.

Tjugu linje-
ingenjörer.

I sistberörda skrivelse föreslår telegrafstyrelsen uppförandet å ordinarie stat av tre nya linjeingenjörer, vilka skulle anställas å de s. k. linjedirektörssektionerna i Norrköping, Gävle och Sundsvall. Inom dessa sektioner har arbetet hittills handhåfts av linjedirektören jämte den å linjedistriktsbyrån placerade linjeingenjören. Redan i sin skrivelse den 22 november 1918 meddelade telegrafstyrelsen sin avsikt att befria dessa linjedirektörer från det direkta handhavandet av arbeten inom sektionen genom anställandet av en linjeingenjör såsom föreståndare för en var av dessa sektioner. A n t a l e t erfordrerliga l i n j e i n g e n j ö r s t j ä n s t e r, som enligt nu gällande stat uppgår till trettioen, skulle på grund av vissa linjeingenjörers förflyttning eller uppflyttning till andra här ovan föreslagna tjänster endast bliva t j u g u, däri inberäknat förenämnda tre nya befattningar.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till linjedirektörernas alltmer ökade arbetsbörda anser jag mig kunna ansluta mig till telegrafstyrelsens förslag i denna del.

Telegrafstyrelsen föreslår i skrivelsen den 7 mars 1919 inrättandet av tre befattningar av delningsingenjörer vid linjesektionerna i Stockholm, därav en såsom föreståndare för kabelblockarbeten, en såsom föreståndare för apparatuppsättnings- och växelanordningsarbeten samt en såsom föreståndare för den s. k. undersökningen.

Tre avdelningsingenjörer.

Telegrafstyrelsens förslag härutinnan har icke givit mig anledning till anmärkning.

Departementschefen.

Med den betydliga tillväxt, som telegrafverkets distriktsförråd under senare tiden undergått, anser telegrafstyrelsen icke längre vara försvarligt att låta dessa omhänderhavas av tjänstemän med de nuvarande förrådsbokhållarnas ställning, utan föreslår styrelsen, på sätt jämväl nämnda befattningshavare i en till kommittén ingiven skrivelse hemställt, inrättandet av förrådsförvaltare med högre tjänsteställning än förrådsbokhållare, vilka sistnämnda tjänster i mån av nuvarande befattningshavares avgång skulle kunna indragas och ersättas med kvinnliga tjänstemän. Förrådsförvaltartjänsterna skulle till antalet bliva sex, en vid varje linjedistrikt.

Sex förrådsförvaltare.

Då Kungl. Maj:t i förslaget till avlöningsreglemente upptagit förrådsförvaltare vid telegrafverket i 13:de lönegraden, har jag nu endast att yttra mig över det föreslagna antalet tjänster. Mot telegrafstyrelsens förslag i detta avseende har jag icke funnit anledning till erinran, då en förrådsförvaltare torde böra finnas vid varje linjedistrikt.

Departementschefen.

Å trafikdistriktsbyråerna äro såsom närmaste män till de nuvarande telegrafinspektörerna anställda kontrollörer av 2:a lönegraden. Telegrafstyrelsen föreslår emellertid, att dessa måtte tilldelas förste kontrollörs tjänsteställning. Härom anför styrelsen följande:

Trafikdistrikten.
Fem förste kontrollörer.

»I det den 22 september 1916 avgivna förslaget till driftkostnadsstat för telegrafverket under år 1918 gjordes underdånig framställning om inrättande av kontrollörsbefattningar å telegrafinspektörernas expeditioner, de s. k. trafikdistriktsbyråerna, och föreslog styrelsen då, att kontrollörsbefattningarna ifråga skulle bliva av 1:a lönegraden. Emellertid ansåg Kungl. Maj:t, att en omedelbar uppflyttning av de förutvarande förste assistentbefattningarna till kontrollörsbefattningar av 1:a lönegraden icke borde äga rum, utan modifierades telegrafstyrelsens förslag därhän, att kontrollörsbefattningarna blevo av 2:a lönegraden. Såsom motiv för sitt förslag om kontrollörsbefattningarnas inrättande anförde styrelsen, att det med telegrafverkets snabbt fortgående utveckling vore mera än tillförne behöfligt, att vid telegrafinspektörens sida funnes en person,

som vore fullt förtrogen med distriktet, dess tillväxt och utveckling under förflutna år, något som genom de allt tätare ombytena å ifrågavarande poster varit omöjligt att uppnå. Det ökade arbete, som genom 1915 års telefonreform måst påläggas trafikdistriktsbyråerna och i främsta rummet drabbat förste assistenterna å dessa byråer, utgjorde ytterligare ett skäl att tillstyrka dessa tjänsters uppflyttande i kontrollörsgraden.

Telegrafstyrelsen håller fortfarande före, att kontrollörsbefattningarna i fråga, såväl med hänsyn till det innehavaren åliggande arbetet som för uppnåendet av det ovan angivna syftet att erhålla nödig kontinuitet å befattningarna, böra tillhöra 1:a lönegraden. På grund av det ökade antal trafik- och personalfrågor, som följa med telegrafverkets utveckling, måste nämligen telegrafinspektörerna allt mera vistas å resor inom distriktet. Det är då särdeles viktigt och betydelsefullt, att den tjänsteman, som i telegrafinspektörernas frånvaro har att meddela stationsföreståndarna anvisningar rörande trafik- och författningsfrågor samt har att meddela dem order, intager en tjänsteställning, som giver tillräcklig respekt och auktoritet. Härför fordras, att tjänstemannen ifråga intager icke blott sidoordnad utan även överordnad ställning gent emot de flesta av stationsföreståndarna. Då emellertid kontrollör av 2:a lönegraden är i tjänsteställning jämnställd med kommissarie av 3:e lönegraden, kunna för närvarande kontrollörerna å trafikdistriktsbyråerna icke anses hava den tjänsteställning, som lämpligen bör tillkomma dem i förhållande till stationspersonalen, vilket måste verka till men i tjänsten och betaga den ordergivande tjänstemannen den säkerhet, som är behöfvig och önskvärd. Ur organisatorisk synpunkt måste även anses lämpligt, att den tjänsteman, som under semester eller annan ledighet för telegrafinspektören har att sköta hans befattning, själv intager en icke allt för blygsam tjänsteställning. Det kontrollörerna å trafikdistriktsbyråerna åliggande arbetet är också av den art, att stora krav måste ställas å insiktsfullhet och omdömesförmåga. Ledningsnätets oupphörliga tillväxt, de städse fortgående stationsutvidgningarna och ökade personalfrågorna, m. m. dylikt fordra hos trafikdistriktsbyråernas personal en ingående kännedom om personal, trafik, befordringsvägar och de olika tekniska systemens funktion, som icke kan förvärfvas utan dels praktisk erfarenhet å stationerna, dels mångårig träning å trafikdistriktsbyråerna. I följd härav blir det också angeläget att för trafikdistriktsbyråernas tjänst anställa dugliga krafter och öppna befordringsutsikter, varigenom en gång utbildade tjänstemän kunna få behållas.

Styrelsen har därför ansett sig böra återupptaga sitt tidigare förslag, att å vardera av trafikdistriktsbyråerna måtte anställas en kontrollör av 1:a lönegraden.»

Departements-
chefen.

Hos telegrafstyrelsen har jag under hand inhämtat upplysning, att nuvarande telegrafinspektörerna måste vistas å resor inom distriktet minst tjugu dagar i månaden. Under sådana förhållanden är det uppenbart, att den å trafikdistriktsbyrån anställda kontrollören i sin egenskap av inspektörens ställföreträdare är hänvisad såväl att på egen hand sköta de löpande göromålen å byrån som ock att besluta i en del frågor — även sådana av viktig natur — som kräva skyndsam behand-

ling och icke hinna underställas inspektörens prövning, såsom omdirigering av telegraf- och telefontrafiken, personalförstärkningar, dispositioner av tidsindelade telefonledningar och dylikt. De stora fordringar, som till följd härav måste ställas på dessa befattningshavare, synas mig jämte den omständigheten att de vid sitt dagliga förhandlande med stationspersonalen böra intaga en tjänsteställning, som skänker dem tillräcklig auktoritet, till fullo motivera deras hänförande till den högre kontrollörsggraden. Jag anser mig alltså böra tillstyrka förslaget om uppdragandet av fem förste kontrollörstjänster, avsedda en för varje trafikdistriktsbyrå.

För distriktsförvaltningarna skulle sålunda avses följande befattningshavare i 13:de och högre lönegraderna, nämligen: Sammanfattning.

- 6 linjedirektörer,
- 5 trafikdirektörer,
- 12 förste linjeingenjörer,
- 20 linjeingenjörer,
- 3 avdelningsingenjörer,
- 5 förste kontrollörer,
- 6 förrådsförvaltare.

C. Stationerna.

Kungl. Maj:tt har tidigare denna dag vid anmälan av lönekommitténs förslag till avlöningsreglemente godkänt kommitténs förslag om avskaffande av den nu till föreståndarna för telegrafverkets stationer utgående uppborädsprovisionen. Såsom telegrafstyrelsen i sin skrivelse den 22 november 1918 erinrar, har denna avlöningsform delvis haft den verkan, att stationernas inbördes klassificering kunnat bliva bestående under längre tidrymd, enär stationsföreståndarens berättigade krav på ersättning för det genom stationens utveckling ökade arbetet automatiskt reglerats genom ökningen av uppborädsprovisionen. Uppborädsprovisionens borttagande kommer därför givetvis att påkalla omklassificering av stationerna. Omklassificering till följd av uppborädsprovisionens avskaffande.

Frånsett denna omklassificering, till vilken jag här nedan återkommer, föreslår telegrafstyrelsen dels att de stationsföreståndare, som innehava telegrafdirektörs av 1:a och 2:a lönegraden tjänsteställning, skola hänföras till en och samma grad dels att de nuvarande kommissariebefattningarna av 1:a Fyra telegrafdirektörer.
Fem telegrafkommissarier av klass 1 A.
Sammanläggning av 6:te och 7:de kommissariegraderna-

lönegraden skola uppdelas i två klasser: klass 1 A och klass 1 B, dels ock slutligen att de nuvarande 6:te och 7:de kommissariegraderna skola sammanslås till en gemensam lönegrad.

Härom yttrar styrelsen följande:

»Till stationer med kommissarier av 1:a lönegraden såsom föreståndare höra för närvarande stationer med en uppbörd växlande mellan högst cirka 863,000 och lägst cirka 300,000 kronor. Skillnaden mellan den största och minsta stationen inom graden är således synnerligen avsevärd, och detta ej blott beträffande uppbörd utan jämväl i fråga om personal och trafik m. m. Ehuru övergången mellan de större och de mindre stationerna givetvis sker successivt, framstår dock vid en jämförelse mellan stationerna, att en så bestämd gräns finnes mellan å ena sidan Hälsingborgs, Gävle, Norrköpings och Örebro stationer samt å andra sidan de övriga stationerna inom gruppen, att ett utbrytande av de förstnämnda stationerna till en särskild grupp måste te sig synnerligen välmotiverat. Dessa stationer voro jämte Luleå de, som först erhöilo till föreståndare kommissarier av den nuvarande 1:a lönegraden, och de hava även sedermera beträffande såväl uppbörd som trafik intagit en särställning framför de senare med dem hittills likställda stationerna. I den mån allt flera stationer nått den storlek, att de ansetts böra uppflyttas till högsta graden, har denna de största stationernas särställning blivit allt mera framträdande, detta så mycket mer som dessa stationers tillväxt gått i snarare raskare än långsammare takt än de övrigas.

Uppbörderna vid stationerna ifråga utgjorde under år 1917:

vid Hälsingborgs station	862,875 kronor
» Gävle	» 826,366 »
» Norrköpings	» 635,627 »
» Örebro	» 591,789 »

medan däremot de däreft följande stationerna, Östersund och Falun, hade en uppbörd av respektive 481,293 och 428,557 kronor.

Vid jämförelse bör dessutom bemärkas, att den till uppbörden minsta av de till första gruppen hänförda stationerna, Örebro, på grund av sitt läge är knutpunkt för ett stort antal av de viktigare telefonlinjerna och såsom följd härav har att förmedla en synnerligen stor genomgångstrafik, vilket gör, att stationen såsom ren trafikstation intager en vida mer framstående ställning än som framgår av uppbördssiffrorna.

Till denna högre grupp anser styrelsen jämväl Uppsala station böra räknas. Denna station hade visserligen under år 1917 en uppbörd av endast 372,577 kronor, men genom inköpet av det enskilda telefonnätet med därav följande ökat abonnentantal samt genom höjningen av abonnemangs- och samtalstaxorna kommer denna uppbörd med säkerhet att stiga till jämnhöjd med ovannämnda stationers.

I samband härmed vill styrelsen meddela sin avsikt att efter nuvarande

telegrafdirektörens i Sundsvall avgång nedflytta Sundsvalls station till denna grupp.

Telegrafstyrelsen har alltså tänkt sig, att de nuvarande kommissarierna av 1:a lönegraden skulle uppdelas i en klass 1 A, till vilken tills vidare skulle hänföras föreståndarna för Hälsingborgs, Gävle, Norrköpings, Uppsala och Örebro stationer, samt en klass 1 B, omfattande övriga kommissarier av 1:a lönegraden.

Styrelsen har här ovan meddelat sin avsikt att efter nuvarande telegrafdirektörens i Sundsvall avgång omflytta Sundsvalls station till kommissariestation av klass 1 A. Telegrafdirektörerna skulle då endast bli tre till antalet, och synes det styrelsen icke vara skäl att såsom nu sker uppdelas dessa i två lönegrader. För närvarande finnes en telegrafdirektör av 1:a graden i Stockholm samt tre av 2:a graden, placerade i Göteborg, Malmö och Sundsvall. Visserligen är Stockholms telegrafstation större än stationerna i Göteborg och Malmö, men å andra sidan hava alla dessa stationer ur trafiksynpunkt samma betydelse såsom förmedlingsstationer för den utländska telegramtrafiken, Stockholm österut, Göteborg västerut och Malmö söderut. Vikten av att denna trafik rangeras på bästa sätt är givetvis lika stor å alla dessa stationer, varför det synes styrelsen skäligt att föreståndarna för desamma bli jämställda. Beträffande Malmö station är därtill att märka, att telegrafdirektören där jämväl är föreståndare för telefonstationen.

Kommissarierna av 7:de lönegraden äro anställda såsom föreståndare för de minsta stationerna. Sedan den nuvarande organisationen infördes, hava emellertid de allra minsta stationerna successivt indragits och ersatts med telegramexpeditioner. För närvarande återstå endast 10 stationer, som hava kommissarier av 7:e lönegraden såsom föreståndare. Av dessa hava emellertid de flesta en uppbörd, som obetydligt understiger uppbörden vid ett flertal stationer med kommissarier av 6:te lönegraden såsom föreståndare och som i och för sig är så pass stor, att stationernas uppflyttning i högre klass kan anses motiverad. Under sådana förhållanden och då det är att förutse, att indragningen av de mindre stationerna kommer att allt framgent fortsättas, synes ej skäl att för de få återstående stationernas räkning bibehålla en särskild lönegrad, utan anser styrelsen samtliga nuvarande kommissarier av 7:e lönegraden lämpligen böra göras till kommissarier av 6:e lönegraden.»

Kungl. Maj:t har tidigare denna dag vid anmälan av avlösningsreglementet i desamma upptagit en telegrafdirektörsgrad samt två grader telegrafkommissarier av klass 1, nämligen klass 1 A och klass 1 B, vadan Kungl. Maj:t således i princip biträtt telegrafstyrelsens förslag härutinnan. Telegrafdirektörernas antal skulle tillsvidare såsom hittills bli fyra. Till telegrafkommissarier av klass 1 A föreslår styrelsen, att föreståndarna för Hälsingborgs, Gävle, Norrköpings, Uppsala och Örebro stationer måtte hänföras, varjämte efter nuvarande telegrafdirektörens i Sundsvall avgång denna station skulle nedflyttas till kommissariestation av klass 1 A. Då de angivna stationerna vid

Departements
chefen.

jämförelse med övriga med dem hittills likställda stationer synas mig intaga en särställning, såväl ekonomiskt som ifråga om trafikens omfattning, framför de senare, som väl motiverar deras hänförande till den högre klassen, har telegrafstyrelsens förslag härutinnan icke givit mig anledning till erinran. Vid bifall till detta förslag skulle således tills vidare i lönestaten upptagas fem telegrafkommissarier av klass 1 A.

Vad beträffar telegrafstyrelsens hemställan om sammanslagning av 6:te och 7:de kommissarieklasserna har denna redan vunnit beaktande, då i avlöningsreglementet icke uppförts telegrafkommissarier av lägre klass än 6:te. Den i följd härav erforderliga ökningen av antalet telegrafkommissarier av klass 6 torde icke i detta sammanhang påkalla Kungl. Maj:ts prövning, då dessa befattningshavare hänförts till lägre lönegrad i avlöningsreglementet än 13:de.

Elva telegrafkommissarier av klass 1 B.
Sexton telegrafkommissarier av klass 2.

Det har redan framhållits, att uppbördsprovisionens borttagande påkallar en omklassificering av stationerna. Då emellertid telegrafkommissarierna upp till och med telegrafkommissarier av klass 3 hänförts till lägre lönegrad i avlöningsreglementet än 13:de och frågan om antalet telegrafkommissarier av klass 1 A redan underställts Kungl. Maj:ts prövning, torde frågan om omgruppering av stationerna här bliva föremål för behandling endast i den mån telegrafkommissarier av klass 1 B och telegrafkommissarier av klass 2 därav beröras.

I skrivelsen den 7 mars 1919 föreslår telegrafstyrelsen, att till telegrafkommissarier av klass 1 B skulle hänföras telegrafkommissarier vid de stationer, där uppbörden för år 1918 — anläggningsavgifterna frånräknade — uppgått till omkring 380.000 kronor eller däröver, i följd varav föreståndarna för stationerna i Östersund, Falun, Lund, Karlstad, Halmstad, Linköping, Ystad, Kristianstad, Jönköping, Kalmar, Västerås, Eskilstuna, Växjö, Borås, Karlskrona och Landskrona skulle komma att tillhöra klass 1 B. Av dessa äro för närvarande de tio förstnämnda kommissarier av 1:a lönegraden och de sex övriga kommissarier av 2:a lönegraden. Till klass 1 B föreslår telegrafstyrelsen dessutom, att den nuvarande kommissarietjänsten av 1:a lönegraden vid Luleå station, där samma uppbörd icke uppgått till mer än 330.000 kronor, måtte hänföras, på grund av den betydelse denna station intager såsom knutpunkt och rangeringsstation för hela övre Norrlands telegraf- och telefontrafik.

Till telegrafkommissarier av klass 2 skulle enligt telegrafstyrelsens förslag hänföras telegrafkommissarier vid de stationer, där uppbörden för år 1918, anläggningsavgifterna undantagna, uppgått till lägst omkring 210.000 kronor, i följd varav föreståndarna för stationerna i Hässleholm, Umeå, Hudiksvall, Vänersborg, Härnösand, Söderhamn, Uddevalla, Karlshamn, Sala, Trälleborg, Lud-

vika, Eslöv, Filipstad, Mora, Skellefteå, Örnsköldsvik, Kristinehamn och Nyköping skulle komma att tillhöra klass 2. Av dessa stationsföreståndare äro för närvarande de åtta förstnämnda kommissarier av 2:a lönegraden och de tio övriga kommissarier av 3:e lönegraden. Till klass 2 föreslår också telegrafstyrelsen, att de nuvarande kommissariatstjänsterna av 2:a lönegraden vid Skövde och Nässjö stationer, där samma uppbörd endast uppgått till respektive 200,000 kronor och 175,000 kronor, skola hänföras, på grund av dessa stationers stora betydelse ur trafiksynpunkt såsom upptagnings- och repetitionsstationer för telegraftrafiken och såsom förmedlingsstationer i stor utsträckning för telefontrafiken.

Vid antagandet av löne regleringsförslaget för kommunikationsverkens personal erfordras en omklassificering ej endast av telegrafstationerna utan även av postkontoren, och förutsätter lönekommittén jämväl att stationerna vid statens järnvägar skola omklassificeras. Då det, på sätt kommittén yttrat, är av vikt, att denna omklassificering sker enligt så vitt möjligt enhetliga grunder, lärer det vara lämpligt, att avgörande härutinnan ej träffas, förrän den föreslagna lönenämnden yttrat sig i ämnet. Därest lönenämnden blir tillsatt i god tid före förslagets ikraftträdande den 1 juli 1920, kan resultatet av denna ytterligare utredning möjligen föreläggas redan 1920 års riksdag. Vid sådant förhållande torde, då antalet kommissarier av 1:a lönegraden för närvarande utgör sexton, därav, enligt vad tidigare antytts, fem skulle hänföras till den nya klassen 1 A, antalet telegrafkommissarier av klass 1 B tillsvidare böra upptagas till elva. Telegrafkommissarier av klass 2 böra vidare upptagas till samma antal som nuvarande kommissarier av 2:a lönegraden eller sexton.

Departements-
chefen.

Vid vardera av Stockholms och Göteborgs telefonstationer, vilka såsom hittills skulle förestås av var sin telefondirektör, föreslås inrättandet av en ny kontrollörsgrad med högre tjänsteställning än förste kontrollör och vars innehavare skulle benämnas överkontrollör. Härom anför styrelsen följande:

Två telefondirektörer.
Två överkontrollörer.

Styrelsen vill föreslå, att vid vardera av Stockholms och Göteborgs telefonstationer anställas en överkontrollör, vilkens åliggande skulle vara att såsom telefondirektörens närmaste man hava befäl å respektive stationers trafikavdelningar. På grund av den avsevärda ökningen av såväl trafik som personal vid dessa stationer kräves numera en helt annan befälsorganisation än då senaste omorganisationen för ett tiotal år sedan fastställdes. Då ansågs en manlig tjänsteman av kontrollörs grad vid vardera stationen vara tillfyllest. Enligt organisationsplanen skulle den omedelbara tillsynen över telefonisternas expedition utövas av kvinnliga vaktföreståndare, och kontrollörens uppgift var att sammanhålla och leda dessa vaktföreständares arbete samt att företräda stationen gent emot allmänheten och andra stationer i frågor av viktigare beskaffenhet. Erfarenheten visade emellertid snart nog, särskilt som stationerna

snabbt utvecklades, att det icke var tillräckligt med denna enda kontrollör. Till en början befanns nödvändigt anställa en kontrollör å vardera av de båda vaktlagen, på det att manligt befäl alltid måtte vara tillstädes å stationen. Då vidare i såväl Stockholm som Göteborg stationernas tillväxt krävde ökat lokalutrymme, och detta icke kunde åstadkommas på annat sätt än att riks- och lokalavdelningarna förlades till från varandra skilda lokaler, måste sedermera kontrollörer anställas särskilt för riks- och särskilt för lokalavdelningen.

Till belysande av telefonistpersonalens tillväxt och det därav följande behovet av ökad befälspersonal må anföras följande tablå över antalet tjänstemän vid de båda stationerna dels vid ingången av år 1908, då den senaste omorganisationen trädde i kraft, dels den 1 september 1918.

		1 jan. 1908	1 sept. 1918
Stockholm:	Kontrollörer och assistenter	1	8
	Vaktföreståndare	15	56
	Rikstelefonister	76	192
	Telefonister	312	1,098
Göteborg:	Kontrollörer och assistenter	1	4
	Vaktföreståndare	7	17
	Rikstelefonister	43	107
	Telefonister	193	517

För sammanhållningens skull måste den ene av kontrollörerna fortfarande beklädas med uppdraget att närmast under telefondirektören leda och öva tillsyn över det dagliga arbetet å stationen i dess helhet. Den befälsställning över de andra kontrollörerna, som denne kontrollör sålunda intager, samt storleken av den personal i övrigt, över vilken han har att öva förmanskap, synas emellertid motivera, att han erhåller högre tjänsteställning än kontrollör av 1:a lönegraden, och har styrelsen tänkt sig detta böra ske genom inrättandet av en ny kontrollörsgrad, vars innehavare skulle benämnas överkontrollör.»

Kommittén yttrar i denna fråga följande:

»Att en ny och högre kontrollörsgrad erfordras vid Stockholms telefonstation, synes av telegrafstyrelsens motivering för inrättandet av överkontrollörsbefattningar vara tillfullo ådagalagt. Tvekan har däremot inom kommittén gjort sig gällande i fråga om anställandet av överkontrollör jämväl å Göteborgs telefonstation, men med den snabbhet, som kännetecknat utvecklingen av denna station, torde det vara att antaga, att vid ingången av år 1920 även där kräves en överkontrollör för att närmast under telefondirektören övervaka stationens skötsel.»

Departements-
chefen.

Vid framläggande förut denna dag av avlöningspropositionen har Kungl. Maj:ti i avlöningsreglementet upptagit befattningen överkontrollör i 15:e lönegraden. Jag har här således endast att yttra mig över det föreslagna antalet, och synes det mig av telegrafstyrelsens utredning i frågan framgå, att Göteborgs

telefonstation redan nått sådan utveckling, att en överkontrollör jämväl vid denna station torde vara erforderlig, varför jag för min del tillstyrker inrättandet av de föreslagna två överkontrollörstjänsterna.

I nu gällande lönestat finnas upptagna nio kontrollörer av högre lönegraden, vilka äro placerade, en å telegrafstyrelsens trafikbyrå — härövan föreslagen att erhålla sekreterares tjänsteställning — tre å Stockholms telegrafstation, två å Stockholms telefonstation ävensom en å envar av Göteborgs telegrafstation samt Göteborgs och Malmö telefonstationer. Av de två å Stockholms telefonstation anställda förste kontrollörerna är den ene stationstekniskt biträde åt telefondirektören och den andre föreståndare för stationens kassa- och räkenskapsavdelning. Förste kontrollören å Göteborgs telegrafstation är föreståndare för kassa- och budsändningsexpeditionen. I skrivelsen den 7 mars 1919 föreslår telegrafstyrelsen inrättandet av — förutom förenämnda fem förste kontrollörer, avsedda för trafikdistriktsbyråerna — ytterligare sex förste kontrollörer, därav fyra för Stockholms telefonstation och två för Göteborgs telegrafstation.

Fjorton förste
kontrollörer.

Härom anför styrelsen följande:

»Den interurbana samtalstrafiken vid Stockholms telefonstation har under de senaste åren varit i oavbruten tillväxt. Å stationens riksavdelning, där för närvarande betjänas 157 interurbana ledningar medelst en personal av över 300 personer, hava under år 1918 utväxlats mer än 3,800,000 samtal om sammanlagt 5½ miljoner samtalsperioder, motsvarande en avgiftssumma av i det närmaste 4 miljoner kronor. Belastningen å riksledningarna är oerhört stark. Ett rationellt utnyttjande av befintliga ledningar är därför av den allra största betydelse såväl för verkets ekonomi som ock för ett rätt tillgodoseende av allmänhetens krav på goda förbindelser. För att kunna utvinna det mesta möjliga av de resurser, som stå till buds, är det nödvändigt, att till befattningen såsom föreståndare för riksavdelningen må kunna förvärvas en tjänsteman med fullgoda kvalifikationer på rikstrafikens område. En grundlig kännedom om trafiken i allmänhet och rikstrafiken i synnerhet kan emellertid vinnas endast genom mångårig praktisk erfarenhet på någon av de viktigare trafikposterna och kan icke förutsättas vara förhanden hos de yngre tjänstemännen. Om vid denna viktiga befattning såsom chef för riksavdelningen vid landets största telefonstation skall kunna varaktigt fästas en person med tillräckliga kvalifikationer, torde det vara nödvändigt att giva åt denna befattning så pass hög tjänstegrad, att densamma kan locka även de äldre och mera erfarna trafiktjänstemännen. Styrelsen har förden skull å ifrågavarande befattning uppfört en förste kontrollörstjänst i utbyte mot den å riksavdelningen nu placerade kontrollörstjänsten av 2:a lönegraden.

Genom inköpet av aktiebolaget Stockholmstelefonns nät och den därefter omedelbart påbörjade sammanslagningen av detta nät med rikstelefonnätet har

landsavdelningen å Stockholms rikstelefonstation blivit avsevärt utökad. Verksamhetsområdet för den vid landsavdelningen anställde kontrollören har ock härigenom blivit betydligt utvidgat, så att detsamma nu ställer de största krav på denne tjänstemans förmåga att ordna och leda trafiken. Å landsavdelningen betjänas nu 526 ledningar. Personalen uppgår till omkring 320 personer. Då i en snar framtid ledningarna till Stockholmstelefonens samtliga landsstationer överflyttats till rikstelefonens landsavdelning, kommer denna avdelning att ytterligare ökas. Styrelsen har på grund härav ansett sig böra föreslå, att även befattningen såsom föreståndare för landsavdelningen höjes till förste kontrollörstjänst.

Till Stockholms telefonstations lokalavdelning med dess fem filial- och understationer, ingå för närvarande omkring 28,500 abonnenter, varav till stora centralstationen 17,800. Personalen uppgår till cirka 800 personer, varav ett 40-tal vaktföreståndare. För trafikens övervakande äro å lokalstationen anställda tre kontrollörer av 2:a lönegraden, av vilka två äro självständiga föreståndare för var sin avdelning. Den enhetliga skötseln av lokalstationen med dess mångfald specialavdelningar och olika telefonsystem kräver emellertid, att densamma ställas under uppsikt av en tjänsteman med större befogenhet än de nuvarande kontrollörerna. Styrelsen har därför ansett sig böra jämväl å lokalstationen upptaga en förste kontrollörsbefattning å 1920 års stat.

Rikstelefonbyråns i Stockholm avdelning för nyteckning och förändring av abonnemang, den s. k. kontraktsexpeditionen, vilken är gemensam för Stockholms stads- och landsnät, har med den oerhört ökade tillströmningen av abonnenter under de senaste åren fått en allt större omfattning och betydelse. Föreståndaren för denna avdelning måste besitta en grundlig och på personlig erfarenhet grundad kännedom om allt vad till abonnemangsrörelsen hörer och vara kompetent att klart bedöma och självständigt handlägga den mångfald av komplicerade och svårutredda abonnemangsfall, som ständigt förekomma. Skötseln av ifrågavarande avdelning har tillika en vittgående ekonomisk betydelse. På grund av de stora krav, som måste ställas på föreståndaren för denna avdelning, och i avsikt att undvika allt för täta personalombyten på en post, där den personliga erfarenheten har en så stor betydelse, har styrelsen ansett nödvändigt att i stället för den nuvarande kontrollörstjänsten av 2:a lönegraden uppföra en ny förste kontrollörstjänst å kontraktsexpeditionen.

Å Göteborgs telegrafstations apparatexpedition äro för trafikens övervakande anställda två kontrollörer av 2:a lönegraden. Trafiken vid denna station har emellertid nu nått den omfattning, att ifrågavarande kontrollörstjänster enligt styrelsens mening böra från 1920 års ingång höjas till förste kontrollörstjänster. Antalet telegramexpeditioner vid stationen, som år 1911 uppgick till 1,500,000, hade år 1916 stigit till 2,500,000, eller omkring 500,000 mera än expeditionsantalet vid Stockholms telegrafstation vid den tidpunkt, då motsvarande befattningshavare vid denna station höjdes till tjänstegrad likställd med förste kontrollör. Personalen vid apparatexpeditionen å Göteborgs telegrafstation uppgår för närvarande till 133 personer, antalet ledningar, som betjänas, till ett 40-tal. Förutom chefskapet över denna betydliga personal hava kontrollörerna sig anförtrodd vården av ett dyrbart och ömtåligt apparatmaterial. Trafikens avveckling, syn-

nerligast vid feltillfällen, då de normala trafikvägarna sättas ur funktion och nya sådana måste anordnas genom tillfälliga ledningskombinationer, ställer stora krav på kontrollörernas omdöme och uppfattning samt förutsätter stor trafikteknisk erfarenhet.»

De båda stationernas storlek och de allt större krav, som med den snabba utvecklingen ställas på vederbörande trafikbefäl, ävensom det förmanskap över en betydlig personal, här ifrågakomna kontrollörer utöva, finner jag motivera deras hänförande till den högre kontrollörsgraden. Jag anser mig därför böra biträda telegrafstyrelsens förslag om inrättandet av ytterligare sex förste kontrollörstjänster, avsedda fyra för Stockholms telefonstation och två för Göteborgs telegrafstation. Vid bifall härtill skulle antalet förste kontrollörer komma att bli vid Stockholms telefonstation sex, vid Stockholms telegrafstation tre, vid Göteborgs telegrafstation tre samt vid en var av Göteborgs och Malmö telefonstationer en; således sammanlagt fjorton förste kontrollörer avsedda för stationstjänst.

Departements-
chefen.

I nu gällande lönestat äro uppförda sju radiokommissarier. Härutinnan föreslås ingen ändring.

Radlostatio-
nerna.
Sju radiokom-
missarier.

För stationerna skulle sålunda erfordras följande befattningar, tillhörande 13:de och högre lönegraderna, nämligen: Sammanfattning.

- 4 telegrafdirektörer,
- 2 telefondirektörer,
- 5 telegrafkommissarier av klass 1 A,
- 2 överkontrollörer,
- 11 telegrafkommissarier av klass 1 B,
- 16 telegrafkommissarier av klass 2,
- 7 radiokommissarier,
- 14 förste kontrollörer.

D. Verkstaden.

Verkstadsingenjör, inköpschef och kontorschef äro de enda befattningshavare av verkstadspersonalen, som i det föreslagna avlöningsreglementet upptagits under de högre lönegraderna. Beträffande dessa befattningshavares antal ifrågasättes ingen förändring. För verkstaden skulle sålunda såsom för närvarande erfordras

Tre verkstadsin-
genjörer.
En inköpschef.
En kontorschef.

- 3 verkstadsingenjörer,
- 1 inköpschef och
- 1 kontorschef.

Sammanfattning
av förslaget rörande
antalet befattningar.

Såsom sammanfattning av mitt förslag rörande de befattningar vid telegrafverket, vilkas antal bör underställas riksdagens prövning, får jag åberopa följande sammanställning:

Enligt föreliggande förslag.		Enligt staten för år 1919.			
Befattning.	Antal	Befattning.	Antal		
I. Befattningar, som tillsätts genom förordnande å viss tid. (Jfr 1 § 1 mom. och 42 § i förslaget till avlösningsreglemente.)					
Generaldirektör och chef.....	1	Generaldirektör och chef.....	1		
Verkstadsdirektör	1	Verkstadsdirektör	1		
Telegrafullmäktige	2	Telegrafullmäktige	2		
II. Befattningar, som tillsätts genom konstitutorial och till antalet fastställas av Kungl. Maj:t och riksdagen.					
<i>Styrelsen.</i>					
13:de lönegraden	{ Aktuarie.....	3	{ Byråttjänsteman av 2:a lönegraden.....	3	
	{ Huvudkassör	1		{ „ „ „ „	1
	{ Notarie	5		{ „ „ 1:a „	1
	{ Revisor	5		{ „ „ 2:a „	3
14:de lönegraden	{ Konstruktör	5	{ „ „ „ „	5	
	{ Förrådskamrer ..	1	—	—	
15:de lönegraden	{ Förrådskamrer ..	1	{ Byråttjänsteman av 1:a lönegraden.....	1	
	{ Sekreterare	6	{ „ „ „ „	2	
16:de lönegraden	{ Byråingenjör.....	3	{ „ „ 2:a „	2	
	{ Kameralintendent.....	1	{ Kontrollör „ 1:a „	1	
17:de lönegraden	{ Förste byråingenjör	5	{ Linjeingenjör	2	
	{ Förste sekreterare	2	{ Byråttjänsteman av 1:a lönegraden.....	1	
18:de lönegraden	{ Byrådirektör	4	{ Byråttjänsteman av 1:a lönegraden.....	2	
	{ Byråchef.....	6	{ Professor	1	
20:de lönegraden	{ Byråchef.....	6	{ Byråttjänsteman av 1:a lönegraden.....	1	
			{ Byråchef.....	4	

Enligt föreliggande förslag.		Enligt staten för år 1919.		
Befattning.	An- tal.	Befattning.	An- tal.	
<i>Distriktsförvaltningarna.</i>				
13:de lönegraden	Förrådsförvaltare	6	Förrådsbokhållare	6
14:de lönegraden	Avdelningsingenjör	3	—	—
	Förste kontrollör	5	Kontrollör av 2:a lönegraden	4
16:de lönegraden	Linjeingenjör	20	Linjeingenjör	17
17:de lönegraden	Förste linjeingenjör	12	Linjeingenjör	11
19:de lönegraden	Linjedirektör	6	Linjedirektör	7
	Trafikdirektör	5	Telegrafinspektör	4
<i>Stationerna.</i>				
14:de lönegraden	Förste kontrollör	14	Kontrollör av 1:a lönegraden	8
	Radiokommissarie	7	” ” 2:a ”	6
	Telegrafkommissarie av kl. 2	16	Radiokommissarie	7
15:de lönegraden	Telegrafkommissarie av kl. 1 B	11	Telegrafkommissarie av 2:a lönegraden ...	16
	Överkontrollör	2	Telegrafkommissarie av 1:a lönegraden ...	11
16:de lönegraden	Telegrafkommissarie av kl. 1 A	5	—	—
	Telefondirektör	2	Telegrafkommissarie av 1:a lönegraden ...	5
19:de lönegraden	Telegrafdirektör	4	Telefondirektör	2
			Telegrafdirektör av 1:a lönegraden	1
			” ” 2:a ”	3
<i>Verkstaden.</i>				
14:de lönegraden	Inköpschef	1	Inköpschef	1
	Kontorschef	1	Kontorschef	1
17:de lönegraden	Verkstadsingenjör	3	Verkstadsingenjör	3

Departements-
chefens hem-
ställan.

På grund av vad sålunda i skilda hänseenden förekommit och anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att beträffande sådana befattningar vid telegrafverket, vilkas antal enligt avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk skall fastställas av Kungl. Maj:t och riksdagen, från och med den 1 juli 1920 bestämman detta antal på sätt angives i den vid statsrådsprotokollet fogade förteckning (bil. 1).

Vad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, täcktes Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Edw. Wetterling.

Bilaga 1.

Förteckning över befattningar vid telegrafverket, vilkas antal enligt avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk skall fastställas av Kungl. Maj:t och riksdagen.

A. Befattningar, avsedda i 1 § 1 mom. av avlöningsreglementet:

Generaldirektör och chef	1
Verkstadsdirektör	1

B. Befattningar, avsedda i 42 § av avlöningsreglementet:

Telegraftullmäktige	2
-------------------------------	---

C. Befattningar, hänförliga till 13—20 lönegraderna i avdelningen A av den vid avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckning:

Aktuarie	3
Förrådsförvaltare	6
Huvudkassör	1
Notarie	5
Revisor	5
Avdelningsingenjör	3
Förste kontrollör	19
Inköpschef	1
Konstruktör	1
Kontorschef	1
Radiokommissarie	7
Telegrafkommissarie av klass 2	16
Förrådskamrer	1
Sekreterare	6
Telegrafkommissarie av klass 1 B	11
Överkontrollör	2
Byråingenjör	3
Kameralintendent	1
Linjeingenjör	20
Telegrafkommissarie av klass 1 A	5

Förste byråingenjör	5
Förste linjeingenjör	12
Förste sekreterare	2
Verkstadsingenjör	3
Byrådirektör	4
Linjedirektör	6
Telefondirektör	2
Telegrafdirektör	4
Trafikdirektör	5
Byråchef (därav en generaldirektörens ställföreträdare)	6

REGISTER.

	Sid.
Inledning	2
Telegrafverkets nuvarande organisation	3
Omorganisationsförslaget, allmän motivering	7

A. **Telegrafstyrelsen.**

Styrelsens byråer, två nya byråer	8
Personalbesättningen å styrelsens skilda byråer:	
Administrativa byrån	9
Personalbyrån	10
Förrådsbyrån	11
Linjebyrån	12
Trafikbyrån	15
Radiobyrån	18
Sammanfattning av antalet ordinarie befattningshavare å telegrafstyrelsens byråer i 13:e och högre lönegraderna	18

B. **Distriktsförvaltningarna.**

Omorganisation av linje- och trafikdistrikten	19
Linjedistriktet	21
Trafikdistrikten	23
Sammanfattning av antalet ordinarie befattningshavare i 13:e och högre lönegraderna, avsedda för distriktsförvaltningarna	25

C. **Stationerna.**

Omklassificering till följd av uppbörsprovisionens avskaffande	25
Fyra telegrafdirektörer	25
Fem telegrafkommissarier av klass 1 A	25
Sammanslagning av 6:te och 7:de kommissariegraderna	25

Elva telegrafkommissarier av klass 1 B	28
Sexton telegrafkommissarier av klass 2	28
Två telefondirektörer	29
Två överkontrollörer	29
Fjorton förste kontrollörer	31
Radiostationerna	33
Sammanfattning av för stationerna erforderliga befattningar, tillhörande 13:de och högre lönegraderna	33

D. Verkstaden	33
-------------------------	----

Sammanfattning av förslaget rörande antalet befattningar	34
Departementschefens hemställan	36
